



WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

31 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący)

SSN Maciej Kowalski

SSN Dariusz Pawłyszcz (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 31 marca 2026 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Bank S.A. w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 28 lipca 2022 r., VI ACa 414/21,
w sprawie z powództwa A.R.

przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.

o ustalenie i zapłatę,

1. oddala skargę kasacyjną;

**2. zasądza od Bank S.A. w W. na rzecz A.R. 5400 (pięć tysięcy
czterysta) zł kosztów postępowania kasacyjnego.**

Maciej Kowalski

Ewa Stefańska

Dariusz Pawłyszcz

(G.G.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 30 grudnia 2020 r., XXV C 2125/18, Sąd Okręgowy w Warszawie
ustalił nieważność umowy kredytu zawartej przez powodowego kredytobiorcę

z poprzednikiem prawnym pozwanego banku i zasądził od banku na rzecz kredytobiorcy 36 474,79 CHF z odsetkami do 29 listopada 2020 r. tytułem zwrotu rat kapitałowo-odsetkowych, z tym że spełnienie świadczenia powinno nastąpić za jednoczesnym zaoferowaniem przez kredytobiorcę bankowi 178 490,80 zł albo zabezpieczeniem roszczenia banku o zapłatę tej sumy, oraz oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Wyrokiem zaskarżonym skargą kasacyjną Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że zasądził dodatkowo tytułem zwrotu spłat 37 509,20 zł z odsetkami do 29 listopada 2020 r., oddalił apelację kredytobiorcy w pozostałej części, a apelację banku w całości.

Sąd drugiej instancji ustalił, że 12 kwietnia 2006 r. powódka zawarła z poprzednikiem prawnym pozwanego banku umowę kredytu na cele mieszkaniowe. Bank udzielił kredytu w wysokości 216 000 zł denominowanego we frankach szwajcarskich (CHF) na 360 miesięcy, do 11 kwietnia 2036 r. Kwota kredytu miała zostać określona według kursu kupna dewiz dla wyżej wymienionej waluty zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w banku w dniu wykorzystania kredytu lub jego transzy. Kredyt miał zostać wykorzystywany w złotych, przy przeliczeniu sumy kredytu na CHF według kursu kupna dewiz dla CHF, zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w banku w dniu wykorzystania kredytu. Spłata rat kapitałowo-odsetkowych miał być dokonywana w złotych i przeliczana na CHF według kursu sprzedaży CHF, zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w banku w dniu spłaty.

Strony 10 października 2011 r. zawarły aneks do umowy, którym między innymi zmieniono sposób spłaty rat kredytowych. Dodano również zapis, zgodnie z którym, w przypadku kredytów denominowanych w walucie obcej kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo - odsetkowych oraz innych należności w walucie obcej, w jakiej kredyt jest denominowany, dodano również zapis określający zasady ustalania kursów walut.

W okresie od 11 maja 2006 r. do 13 sierpnia 2018 r. kredytobiorca spłacił na rzecz pozwanego banku raty kapitałowo-odsetkowe w łącznej wysokości 68 274,39 zł, z czego od 11 listopada 2008 r. 37 509,20 zł. Od października 2011 r.

kredytobiorca spłacał raty kredytowe bezpośrednio we frankach szwajcarskich, uiszczając łącznie 36 474,79 CHF.

Sąd Apelacyjny uznał, że postanowienia łączącej strony umowy, przewidujące mechanizm indeksacji, są klauzulami abuzywnymi, niedozwolonymi w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i w związku z tym, wobec oświadczenia kredytobiorcy, nie wiążą go jako konsumenta. Sąd drugiej instancji stwierdził, że klauzule określające sposób ustalania kursu nie zostały z kredytobiorcą uzgodnione indywidualnie. Brak indywidualnego uzgodnienia spornych postanowień wynika już z samego sposobu zawarcia umowy, opartej o treść stosowanego przez bank wzorca. Sama decyzja co do zawarcia umowy zawierającej klauzule indeksacyjne nie oznacza automatycznie, że klauzule te zostały indywidualnie uzgodnione. Również oświadczenie zawarte w umowie, nie świadczy o tym. Kredytobiorca nie został w sposób wyczerpujący i zrozumiały poinformowany o skutkach, które wiążą się z zastosowaniem mechanizmu indeksacji.

Sąd odwoławczy uznał, że omawiane postanowienia umowne nie zawierają przejrzystego opisu mechanizmu waloryzacji, dzięki któremu kredytobiorca jako konsument mógłby w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria zrozumieć wpływające z tych postanowień konsekwencje ekonomiczne. Postanowienia te są niejednoznaczne, nietransparentne, nieprzejrzyste i trudne do zrozumienia, a przez wynikającą z umowy możliwość dowolnego kształtowania przez bank kursu wymiany walut skutkują rażącą dysproporcją uprawnień kontraktowych na niekorzyść kredytobiorcy. W sposób oczywisty godzą w dobre obyczaje, które nakazują, aby koszty ponoszone przez konsumenta związane z zawarciem umowy były możliwe do oszacowania.

Powyższe orzeczenie zaskarżył skargą kasacyjną pozwany bank, zarzucając naruszenie prawa materialnego:

1) art. 385¹ § 2 w zw. z § 1 k.c. przez przyjęcie, że pojęcie „postanowienia umowy zawieranej z konsumentem” należy rozumieć całą jednostkę redakcyjną konkretnej umowy, a nie wyrażoną w tych jednostkach, dającą się wyodrębnić normę prawną regulującą zachowania stron stosunku prawnego, co doprowadziło do

błędne uznania, iż za abuzywny należy uznać cały mechanizm przewidujący indeksację kredytu do franka szwajcarskiego (tzw. klauzulę indeksacyjną);

2) art. 385¹ § 2 w zw. z art. 65 § 1 i 2, art. 358 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. XLIX przepisów wprowadzających Kodeks cywilny oraz art. 41 pr.weksl. przez ich niezastosowanie, podczas gdy z intencji stron, charakteru umowy, a także treści ww. przepisów wynika jednoznacznie, że w takim przypadku zobowiązanie powoda mogło być określone w oparciu o średni kurs NBP na podstawie art. 358 § 1 i 2 k.c.;

3) art. 385¹ § 1 i 2 k.c. i art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich przez dokonanie ich błędnej wykładni polegającej na przyjęciu, że związanie stron umową kredytu w pozostałym zakresie po wyeliminowaniu z jej treści postanowień niedozwolonych nie jest możliwe;

4) art. 385¹ § 1 i 2 k.c. przez przyjęcie, że klauzula kursowa stanowi główne świadczenie stron i jako taka nie wiąże kredytobiorcy, jako że nie została sformułowana w sposób jednoznaczny ze względu na to, iż kredytobiorca w chwili zawierania umowy nie mógł oszacować kwoty, którą będzie świadczył w przyszłości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wbrew nazwie kredytu nadanej mu przez bank strony wiązała umowa kredytu indeksowanego, a nie denominowanego, co jednak nie jest istotne, gdyż poniższe tezy dotyczą obydwu rodzajów kredytu.

W umowie kredytu indeksowanego do waluty obcej kurs przeliczenia spłaty dokonanej w złotych na wyrażoną w walucie obcej wysokość raty kredytu bezpośrednio wpływa na wysokość spłaty w złotych, czyli określa świadczenie główne kredytobiorcy. Postanowienia umowy określające świadczenia główne podlegają ocenie na podstawie art. 385¹ § 1 k.c. tylko pod warunkiem, że nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Teza Sądu drugiej instancji, że wymóg jednoznaczności sformułowania nie ogranicza się do samego brzemienia postanowienia umowy, lecz wymaga przedstawienia transparentnego mechanizmu kształtowania kursu CHF przez bank, nie jest przedmiotem żadnego z zarzutów

kasacyjnych. Kolejnym warunkiem zastosowania art. 385¹ § 1 k.c. jest brak indywidualnego uzgodnienia spornych postanowień umowy. Przyjęcie tej przesłanki przez Sąd odwoławczy także nie jest przedmiotem podstaw kasacyjnych.

Kurs walut obcych, ogłaszany przez bank na podstawie art. 111 ust. 1 pkt 4 pr.bank., wiąże klientów banku przy dokonywaniu z bankiem czynności prawnych w okresie od ogłoszenia kursu do ogłoszenia nowego kursu. Istotne jest tu jednak to, iż nie można umową zbindować konsumenta kursami, które dopiero zostaną ogłoszone, a orzecznictwo jednolicie uznaje takie zbindowanie przyszłym kursem za niedozwolone. Sąd Apelacyjny bezpodstawnie jako argument za niedozwolonym charakterem klauzuli kursowej powołał nienależyte pouczenie kredytobiorcy o skali ryzyka kursowego, lecz był to argument powołany w drugiej kolejności. Sąd przede wszystkim wywiódł abuzywność z możliwości jednostronnego kształtowania wysokości zobowiązania kredytobiorcy przez bank.

Skoro klauzule kursowe zawarte w umowie kredytu indeksowanego nie wiążą, to do umowy tej stosuje się uchwała pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, która do rangi zasady prawnej podniosła tezy:

1) w razie uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów;

2) w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Powyższe tezy, wiążąc w niniejszej sprawie (art. 88 u.s.n.), uniemożliwiają uznanie umowy stron za ważną w jakimkolwiek zakresie i czynią bezprzedmiotową ocenę zasadności zarzutów skargi zmierzających do podważenia tezy o nieważności umowy kredytu w całości. Sąd Najwyższy zobowiązany jest do uznania tezy zaskarżonego wyroku o nieważności umowy za odpowiadającą prawu, gdyż do nieważności umowy kredytu indeksowanego w świetle uchwały z 25 kwietnia 2024 r. wystarcza abuzywność klauzuli przeliczeniowej.

Dlatego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną pozwanego banku.

Na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. powódce przysługuje od skarżącego zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę kasacyjną w wysokości stawki minimalnej określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Min. Sprawiedl. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Maciej Kowalski

Ewa Stefańska

Dariusz Pawłyszcz

(G.G.)

[SOP]